

СТАНОВИЩЕ

върху материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.7. Администрация и управление, специалност „Икономика и управление“, дисциплина „Микроикономика“

Член на научното жури: проф. д-р Иван Петров Палигорев – Лесотехнически университет - София.

Настоящото становище се изготвя на основание на решение от 07.02.2018 г. на научното жури, формирано със заповед № 25/16.01.2018 г. на Ректора на ЛТУ. В обявления в Държавен вестник, бр. 94/24.11.2017 г. и в сайта на Лесотехнически университет конкурс за „доцент“ документи за участие е подала д-р Мая Александрова Цоклинова – Колева, главен асистент в катедра „Икономика“ на факултет „Стопанско управление“ на Лесотехнически университет.

1. Кратки биографични данни

Кандидадът по конкурса Мая Александрова Цоклинова – Колева е завършила висше образование (магистър по икономика), специалност „Икономика на туризма“ през 2009 г. в УНСС, София с пълно отличие. От 2010 г. е редовен докторант в УНСС и през 2013 г. защитава докторска дисертация на тема „Въздействие на свободното време върху туризма“, и получава ОНС „Доктор“. От 2014 г. е главен асистент в катедра „Икономика“ в ЛТУ. Води упражнения и чете лекции по дисциплините Микроикономика, Икономика на публичния сектор, Обща икономическа теория, Публични финанси и др. Владее английски и френски език, членува в Съюза на икономистите в България и в Българска макроикономическа асоциация, както и в хуманитарни неправителствени организации. В обобщение, кандидатът по конкурса е доктор и има повече от 2 години преподавателски стаж като главен асистент в ЛТУ. В периода 2012-2017 г. като хоноруван и като редовен преподавател има преподавателска натовареност над 2220 часа, в т.ч. лекции и упражнения по дисциплината Микроикономика, по която е обявен конкурса.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът по конкурса гл.ас.д-р Мая Александрова Цоклинова – Колева е представила общ списък, съдържащ 56 заглавия, в т.ч. автореферат и 7 бр. публикации по дисертационния труд. Публикациите за участие в конкурса са 48 бр., от тях: монографии – 1 бр., участие в монографии - 1 бр., учебници – 1 бр., ръководство за упражнения – 1 бр., електронен обучителен модул – 1 бр., студии – 1 бр., научни статии в реферирани списания в България – 7 бр., научни статии в реферирани списания в чужбина – 1 бр., научни статии в нереферирани списания – 1 бр., публикации от международни научни форуми индексирани в EBSCO HOST и PROQUEST - 6 бр., научни доклади в България и в чужбина – 27 бр.

Монографичният труд (№ 12 в списъка) е посветен на икономическа оценка на влиянието на свободното време върху развитието на туристическите дейности. На базата на анкетно проучване, проведено през 2015 г. са изведени закономерности, формулирани са изводи и препоръки относно методиката на проучване на тези явления, подходите за извличане на икономическа полза и социален ефект от рационалното използване на свободното време и тенденциите за развитие на развлекателните дейности в бъдеще. С помощта на табличен и графичен методи са представени

резултатите от проучването. Проучването е основано на 86 литературни източника, повечето от които на чужд език и пет електронни сайта, което свидетелства за широки познания и умения да се обобщава и развива наличният национален и международен опит по изследвания проблем. Разработката не повтаря представената дисертация за придобиване на ОНС „Доктор“ и представлява оригинален и задълбочен научен труд, с характеристики на научен продукт полезен както за теорията, така и за практиката.

Участието в монография (№13) е посветено на фирмената конкурентоспособност в горското стопанство. Използвана е сложна система от показатели и индикатори за оценка и групиране на шестте държавни горски предприятия в клъстери по конкурентоспособност. Демонстрирано е умение статистическите методи да се използват коректно.

В представената студия (№14) обстойно и задълбочено се представят разнообразни аспекти на релацията „туризъм - свободно време“. На базата на добра теоретична подготовка и творчески подход са формулирани оригинални идеи за рационално използване на свободното време от гледна точка както на индивида, така и на обществото.

Представените на хартиен носител учебник и ръководство за упражнения по Микроикономика отговарят на методическите особености на обучението в ЛТУ, на заложените цели в учебната програма и на добрите практики при провеждане на учебния процес. Подходящи са за самоподготовка и за използване в упражненията със студенти от редовна и задочна форма на обучение за придобиване на нови знания и за контрол на получените знания. Темите са развити съобразно постиженията на икономическата наука и потребностите на стопанската практика. Разработени са тестове и задачи за самоконтрол с приложени верни отговори. Към всяка тема е препоръчан богат набор от специализирана литература от български и чуждестранни автори.

Представен е и електронен обучителен модул включващ седем избрани теми по дисциплината Икономика на публичния сектор. Той е достъпен чрез платформата за дистанционно обучение, но може да се използва за електронно подпомагане на студенти в редовна форма на обучение. Използването на електронната платформа предоставя възможност да се анализира работата на студентите, чрез брой влизания и продължителността на работа, получените резултати и направените пропуски. Чрез нея може да се осъществява комуникация както между обучаемите и преподавателя, така и между самите обучаеми, във връзка с усвояването на учебния материал.

В две тематични групи могат да се отделят статиите в научни списания и докладите, представени на научни форуми: първият - идентифициране на особеностите, структурата и начина на използване на свободното време във връзка с развитието на развлекателната индустрия, а другият - теоретични и теоретико-приложни проблеми на икономиката и икономическото развитие – иновации, инвестиции, състояние на пазара, конкуренция, факторна обусловеност на икономическия растеж, индикатори за икономическо развитие и др. Опитът да се обхванат широк кръг от проблеми на устойчивото развитие на фона на глобалните проблеми и предизвикателства следва да се оцени положително, особено от гледна точка на коректния научен стил и задълбочения поглед върху обсъжданите въпроси. Формулираните изводи създават усещане за професионална компетентност. Повече от половината от статиите и докладите са на английски език, като са представени на международни научни форуми. Това е позволило научната продукция да е известна както на специализираната, така и на по-широка аудитория, която се интересува от тематиката.

В обобщение – кандидатът участва в конкурса с монографичен труд, с учебник и ръководство за упражнения, както и с други публикации, които не повтарят представените за придобиване на ОНС „Доктор“, с характеристики на оригинален научен продукт полезен както за теорията, така и за практиката.

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата

Представен е списък със забелязани от кандидата 18 цитирания, от които 6 в реферирани списания, което е повече от заложените в наукометричните показатели. Това дава основание да се приеме, че резултатите от научните изследвания на гл.ас.д-р Мая Александрова Цоклинова - Колева са известни на научната общност.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата

4.1. Учебно-педагогическа дейност

Кандидатът по конкурса води упражнения и чете лекции по дисциплините Микроикономика, Икономика на публичния сектор, Обща икономическа теория, Публични финанси и др. Тя е титуляр на 4 учебни дисциплини. В периода 2012-2017 г. като хоноруван и като редовен преподавател има преподавателска натовареност над 2220 часа, в т.ч. лекции и упражнения по дисциплината Микроикономика, по която е обявен конкурса.

Гл.ас.д-р Мая Александрова Цоклинова - Колева е била научен ръководител на 11 успешно защитили дипломанти и рецензент на 15 дипломни работи, от които 12 в ОКС „Бакалавър“ и 3 в ОКС „Магистър“. Автор е на учебни програми по учебните дисциплини: Микроикономика, Икономика на публичния сектор, Туристически пазари и Обща икономическа теория, за шест различни специалности.

Кандидатът по конкурса редовно и целенасочено повишава своята квалификация. Успешно е завършила курсове за Разработване на учебно съдържание, планове и програми, свързани със Системата за натрупване на кредити; Методика на научноизследователската дейност, подготовка, участие и управление на проекти; Безопасност на храните.

Участва в дискуссионен семинар на тема: Национални системи за сертифициране на качеството и устойчивото развитие на туризма, както и в Международен семинар на тема: Увеличаване на удовлетвореността на чуждестранните туристи чрез повишаване на качеството на услугите.

4.2. Научна и научноприложна дейност

Научната и научноприложната дейност на кандидата в конкурса е представена в публикуваните монография и другите представени по конкурса публикации, както и в резултатите от проектите, по които е работила. Научните интереси са насочени към адаптиране на теоретичните концепции за нуждите на решаването на актуални научни и практически проблеми в сферата на научната специалност Икономика и управление. Закономерно началният период на нейното развитие е свързан с идентифициране на особеностите, структурата и начина на използване на свободното време във връзка с развитието на развлекателната индустрия, когато е разработена и защитена дисертация за придобиване на ОНС „Доктор“. След това се посвещава на по-широк кръг от проблеми, свързани с теоретични и теоретико-приложни проблеми на икономиката и управлението, на икономическото развитие – иновации, инвестиции, състояние на пазара, конкуренция, факторна обусловеност на икономическия растеж, индикатори за

икономическо развитие и др. Владееенето на чужди езици ѝ позволяват да участва в чуждестранни научни форуми и да публикува голяма част от своята научна продукция на английски език.

Кандидатът по конкурса е представил списък с участия в един научен и шест образователни проекта, което е явен афинитет към образователни и обучителни дейности. Логично следствие е разработването на учебник и ръководство за обучение на студенти по Микроикономика, както и електронен курс по Икономика на публичния сектор.

4.3. Внедрителска дейност

Кандидатът по конкурса не е представил документи за внедряване на научни достижения в практиката. Може да се твърди, че апробирането на научни методи, подходи и методики в нейните научни изследвания, както и получените резултати имат своето научно и научноприложно място в изследването на икономиката и управлението на икономическите процеси.

4.4. Приноси:

Определно считам, че представената научна продукция за участие в конкурса съдържа оригинални научни приноси, които могат да се групират по следния начин:

4.4. 1. Научни приноси:

1. Доразвити и обогатени са с авторски дефиниции и характеристики понятията свободно време и развлекателна индустрия. Обосновани са фактори, оказващи влияние върху горепосочените категории и са систематизирани теоретични модели за анализ и оценка на свободното време. Чрез тях са изведени основни критерии и показатели, характеризиращи връзката „свободно време - компоненти на развлекателната индустрия. [№ 12, 14]

2. Теоретично са обосновани и предложени методи за оценка стойността на практикувани дейности от развлекателната индустрия. Оценката се основава на броя на посещенията, които икономическите субекти извършват, както и пътните разходи за достигане до конкретна териториална единица. [№ 12, 14, 54]

4.4. 2. Научно-приложни приноси:

3. Систематизирани са специфични особености на смесената икономика и е предложен адаптиран модел на поведение, предоставящ възможности за достигане на икономически оптимум от функционирането му. [№ 16,17,18,42,43,44,46,48]

4. Теоретично са обосновани индикатори за измерване на икономическия растеж, допълнени със система от екологични и социални показатели за оценка на общото равнище на развитие на икономиката и на общественото благосъстояние. [№ 41,51]

4.4. 3. Практико-приложни приноси:

5. Установени са индикаторите, които допринасят в най-голяма степен за различията в конкурентоспособността на държавните горски предприятия и са разкрити техните предимства и недостатъци. На основата на шест индикатора е направен клъстерен анализ на държавните горски предприятия на базата на тяхната конкурентоспособност. Изведени са препоръки за повишаване конкурентоспособността на държавните горскостопански предприятия. [№ 13]

6. Доказва се, че туристическите дейности, като част от развлекателната индустрия, са предпочитана форма за оползотворяване на свободното време, като са приложени метода на пътните разходи и условния метод за оценка. [№ 12, 19,35]

7. Обосновани са фактори, определящи икономическия растеж на българската икономика и са специфицирани множествени регресионни модели. Оценени са регресионните им коефициенти и са направени изводи, които могат да са от полза при вземане на управленски решения от компетентните органи по определени хипотези за икономическо развитие [№ 21].

8. Обосновани са фактори, които влияят върху индивидуалните разходи за потребление на домакинствата в България и се специфицира множествен регресионен модел. Оценени са коефициентите му на регресия и са направени изводи за влиянието на независимите променливи върху индивидуалните разходи за потребление на домакинствата [№ 29].

9. Установена е положителна корелационна зависимост между добавената стойност по факторни разходи на 28-те административно-териториални области на България и размера на преките чуждестранни инвестиции в тях. Доказано, е че те са фактор, осигуряващ икономическа стабилност и са обосновани конкретни мерки за тяхното насърчаване. [№ 27,56]

4.4. 4. Учебно-методични приноси:

10. Разработени са учебник и ръководство за упражнения по Микроикономика, като е използван оригинален авторски подход, съобразен с потребностите на студентите от ЛТУ. В ръководство за упражнения са разработени оригинални тестове за самооценка и задачи за самоподготовка. [№ 9, 10]

11. Адаптирано е част от учебното съдържание по дисциплината „Икономика на публичния сектор“ за електронно подпомагане на традиционното и за дистанционно обучение в ЛТУ. [№ 11];

12. Разработени са учебни програми по дисциплините: „Микроикономика“ за студенти от специалностите Стопанско управление и Алтернативен туризъм ОКС „Бакалавър“ в ЛТУ; „Икономика на публичния сектор“ за специалност Стопанско управление ОКС „Бакалавър“; „Туристически пазари“ за специалност Алтернативен туризъм ОКС „Бакалавър“, „Обща икономическа теория“ за специалностите Горско стопанство ОКС „Бакалавър“, Инженерен дизайн ОКС „Бакалавър“, Технология на дървесината и мебелите ОКС „Бакалавър“, Екология и опазване на околната среда ОКС „Бакалавър“, Ландшафна архитектура и Ветеринарна медицина ОКС „Магистър“ в ЛТУ.

5. Оценка на личния принос на кандидата

Считам, че представената по конкурса научна продукция, както и формулираните приноси са лично дело на кандидата. В представените документи по конкурса преобладава самостоятелната научна продукция – 43 от 48 представени за участие публикации. За съвместните публикации има представени разделителни протоколи.

6. Критични бележки

Като цяло представената научна продукция е коректна и съществени пропуски и грешки не се забелязват. Усеща се задълбоченост и сериозно отношение към изследваните въпроси, както и прецизност в обобщаването и тълкуването на получените резултати. Позволявам си да отбележа някои по-важни бележки, по-скоро за бъдещото развитие на кандидата.

1. Следва да се потърсят възможности да се разшири кръга на научните и изследователските екипи, да се работи с колеги от катедрата и с докторанти, както по образователни, така и по научно-изследователски проекти, за което кандидата има и допълнителна квалификация. Широтата на научните интереси предполага участието, създаването, а в недалечно бъдеще и ръководство на творчески екипи, както и по-високо ниво на получените резултати.
2. Някои технически бележки в оформлението на представените резултати в монографията, има някои неточности в някои от таблиците, което затруднява читателя. Някои от графичните изображения при цветен печат биха били по-ясни и разбираеми;
3. Би могло да има някои претенции по общия обем и разпределението на учебното съдържание в учебника по Микроикономика, а формулите е прието следва да бъдат номерирани;
4. За по-добро разбиране и ориентация при използване на ръководството за упражнения по микроикономика би било полезно да се приложи списък или указание за използваните съкращения.

Направените бележки не намаляват качествата на представената по конкурса научна продукция, а по-скоро биха подпомогнали бъдещото развитие на кандидата.

7. Лични впечатления

Имам лични впечатления за кандидата по конкурса от времето, когато бе хоноруван преподавател и по-късно от постъпването ѝ като редовен главен асистент в катедра Икономика на ФСУ. Притежава ценни личностни качества като трудолюбие, дисциплина, старание и прецизност в работата. Тя е търсена от студентите и колегите като специалист в областта на микроикономиката, а и като събеседник с много разнообразни интереси.

8. Заключение

На базата на обобщеното в становището по-горе, а именно, че кандидадът по конкурса притежава ОНС „Доктор“, повече от 2 години е редовен преподавател – главен асистент в ЛТУ, представила е достатъчна по обем и с необходимите научни приноси самостоятелна научна продукция, което отговаря изцяло на изискванията на чл.24, ал. 1 от ЗРАСРБ, чл. 53, ал. 1 от ППЗРАС, както и на чл. 59 от ПРАС в ЛТУ, убедено предлагам на членовете на научното жури да подкрепят гл.ас.д-р Мая Александрова Цоклинова - Колева да бъде предложена за избор от ФС на ФСУ по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Икономика и управление“, по дисциплината „Микроикономика“, от учебния план на специалност „Стопанско управление“, ОКС „Бакалавър“, за нуждите на катедра „Икономика“ на Факултет „Стопанско управление“ на ЛТУ, обявен в Държавен вестник, бр. 94/24.11.2017 г. и в сайта на ЛТУ.

София, 21.02.2018 г.

Член на научно жури:

проф. д-р Иван Иалигоров